

A hivatalos és nem hivatalos mordvin településnevek kérdéséről

A Mordvin Köztársaság településneveiben hat etimológiai réteg különíthető el. A legrégebbi csoportot az ismeretlen eredetű ún. Volga–Oka népességhez köthető réteg mellett a balti és az iráni (általában folyónévi) eredetű nevek alkotják. Erre a szubsztrátumra telepedtek rá a mordvinok, akiket jelentős hatás ért egyrészt a törökségi népek, másrészt az orosz betelepülők részéről. A törökségi hatás a XIII. századtól kezdve mutatható ki, jelenlétük emlékét a köztársaság településneveinek mintegy száztagú csoportja őrzi. Az orosz betelepülés már a XII–XIII. században megindult, s a szórványos népmozgás a tatárjárás, illetve a Kazanyi Birodalom bukása után vált szervezett — és intenzív — betelepüléssé. Ennek hatása két szinten mutatható ki. Az egyik a mennyiségi tényező, ugyanis a köztársaság településneveinek jelentékeny része — mintegy 60%-a — orosz eredetű. A másik pedig névrendszertani változás: az eredeti mordvin rendszer az idők folyamán háttérbe szorult, s átadta a helyét az orosz névtani szisztémának.

A mordvin köznévi eredetű településnevek legfőbb csoportját a grammatikai szerkesztéssel alakult nevek alkotják. Az ide sorolható nevek kéttagúak, utótagjuk valamilyen földrajzi köznévi, például *lěj/lāj¹* 'folyó' (*l̥nēlēj* < *l̥nē* 'nagy', *Kamišlējka* < *kamiš* 'sás', *Kargalējka* < *kargo/kargə* 'daru', *Lēplēj* < *lēpe/lēpə* 'éger'); *velē/velə* 'falu' (*Morgo velē* < *morgo/morgə* 'új település', *Poju velē* < *poj/poju* 'rezgő nyárfa'); mdE *bije*, *bijo*, *bujo* 'nemzetség, törzs, illetve annak szállásterülete' (*Kečenbije* < *Kečen* személynév, *Ordañbuje* < *Ordañ* személynév); *kužo/kužə* 'erdei tisztás' (*Pičinguši* < *piče/pičə* 'fenyő', *Širinguši* < *čīre/šīrə* 'perem, szél, oldal') stb. Kisebb csoportot képeznek a településnévvé vált (puszta) földrajzi köznevek, például *Lašma* < *lašmo/lašmə* 'mélyedés, völgyszakadék', *Mari* < *mar* 'halom, sírhalom', *Od Moda* < *moda* 'föld, földfelszín', *Pot'ma* < *potmo/potmə* 'vminek a belseje, mélye; az erdő mélye' stb. Mindezek mellett egészen kicsi az elliptikus szerkesztésmód útján létrejött nevek halmaza, például *Čapamo* < *čapamo/šapamə* 'savanyú', *Guzinci* < *kuz* 'lucfenyő', *Lēpjevo* < *lēpe/lēpə* 'éger', *Pičevka* < *piče/pičə* 'fenyő', *Pajjevo* < *poj/poju* 'rezgő nyárfa' stb.

¹ Az erza és a moksa alakokat / jellel elválasztva adom meg. Ha az adat mindkét nyelvjárásban azonos alakú, egy adatot tüntetek fel. Amennyiben csak erza vagy moksa adat fordul elő a településnév forrásaként, azt külön jelzem.

Ezzel ellentétben az orosz településnévrendszer legfőbb névalkotási módja az affixáció. A nevek túlnyomó többsége valamilyen szuffixumot tartalmaz, de sűrűn előfordul prefixum is. Az orosz toponimákat a finnugor névalkotási módtól leginkább ezeknek a településnévképzőknek a használata különbözteti meg. Ebből adódóan igen általános az elliptikus szerkesztésmód. A kéttagú, *Березово село* típusú nevekben a *село, деревня, река* stb. determináns eltűnik, s a földrajzi névre csak a toponim utal. A toponimák nyelvtani nemét eredetileg a determináns szabta meg, később az analógia és a NYIKONOV által „a paradigma törvényének” (закон ряда) nevezett rendszerkényszer vált a besorolás alapjává. A „закон ряда” azt az összefüggést írja le, hogy minden név egyidejűleg különbözik is más nevektől és össze is kapcsolódik a formailag hozzá hasonlókkal, például az *Irkutsk, Brjansk, Tomsk* sorban a *-sk* utal a toponima „város-jellegére”. A neveknél közvetlenül inkább csak az elkülönítő funkció tűnik fel, de a településnevek nem izoláltak, hanem mindig más nevekkel összefüggve, másokkal együtt léteznek (NYIKONOV 1965, 33–34). Az orosz településnevek rendszerében az elliptikus szerkesztésmód túlsúlyával szemben viszont elenyészően kicsi a grammatikai szerkesztéssel alakult toponimák halmaza (MATICSAK 1995, 107).

Ebből a rövid összevetésből is kiténik, hogy a mordvin és az orosz településnév-rendszerek között igen nagy különbség mutatkozik. Ebből adódóan az orosz adaptáció, a mordvin nevek eloroszosítása nem volt gyors, bonyodalmak nélkül járó folyamat. Ez az adaptáció több évszázad alatt ment végbe, s nemcsak fonetikai, grammatikai és szemantikai síkon játszódott le, hanem végeredményben a településnevek egész rendszere átalakult: a mordvin nevek visszahúzódtak a belső szférába, s helyüket az eloroszosított nevek vették át. Ezzel létrejött egy sajátos kettős rendszer: az orosz és a mordvin nevek szimbiózisa. Első pillantásra úgy tűnik, hogy a belső nevek a mordvin, a hivatalos elnevezések pedig az orosz településnévi rendszer tagjai (például a *Boraž velé* mordvin, *Baraševo* orosz név). De az effajta kettéosztás nem állja meg a helyét, mert az orosz képzőrendszer (*-ovo, -ino, -sk* stb.) már a mordvin településnévi rendszer részévé vált, hiszen a mordvinok nemcsak a belső neveket használják, hanem ugyanígy az eloroszosított változatokat is, sőt ahol csak ez utóbbi név létezik, ott ez az egyedüli lehetőség. Tehát az *-ovo/-jevo, -ino* stb. a mordvin településnévrendszer szemszögéből nem orosz, hanem orosz eredetű mordvin településnévképzőknek tekinthető.

Mivel a két rendszer legfőbb különbsége a névhasználatban, az alkalmazásban rejlik, azaz nyelvészociológiai síkon ragadható meg, ezért — MEZŐ ANDRÁS (1982, 38–42) terminológiáját alapul véve — az orosz (és eloroszosított), dokumentumokban és nyomtatott térképeken szereplő nevek a *hivatalos*, a belső (mordvin) nevek pedig a *nem hivatalos* jelzőt használom. (MEZŐ a névhasználat síkján elsősorban népi — közösségi — és hivatalos nevekről beszél, de a népi név terminus egyaránt jellemző lehetne az oroszra és a mordvinra is, ezért a

Volga-vidék névrendszertani jellemzésére inkább a hivatalos ↔ nem hivatalos oppozíciót alkalmazom.)

A mordvin településnevek eloroszosítása, **adaptációja** a következő szinteken ment végbe:

1. Fonetikai adaptáció:

A legegyszerűbben, legkönnyebben, a nyelv egyéb rendszereinek megzavarása nélkül végbemenő változás a hangtani adaptáció: az átvevő nyelv a saját rendszerében nem létező hangokat, hangkapcsolatokat helyettesíti, változtatja meg. A mordvin nyelvjárások közül főleg a moksa fonetikai rendszere tér el az oroszétól: a *s, ź, ć, L, L', R, R', J*, illetve *a, â* hangok eleve „kikényszerítik” a hangtani adaptációt. A nem hivatalos (mordvin) és hivatalos (orosz, eloroszosított) nevek között fellelhető a zöngés–zöngétlen adaptáció (md. *k* ~ or. *g*: *Kuzim* ~ *Guzinci*, *Kliška* ~ *Gluškovó*; md. *s* ~ or. *z*: *Sajća* ~ *Zajcévo*), valamint a *r', R* és *ř* hangok helyettesítése (*A'temar'* ~ *A'temar*, *Krtaž* ~ *Kurtaški*, *Pařća* ~ *Parca*). Több példát találtam a md. *c, ć* ~ or. *č* megfelelésre is: *Čolpanova* ~ *Čolpanovo*, *Galčovka* ~ *Galčovka*, *Kačälaj* ~ *Kačelaj*. A mordvin nevek fonetikai szerkezete az adaptálás során nagymértékben átalakulhat, egyszerűsödhet: *Pišla* < *peše* + *láj* (CIGANKIN 1981, 18; ZAICZ 1989, 344).

A fonetikai változások csak igen kevés esetben jelentkeznek tisztán, a morfológiai adaptációtól függetlenül, általában az átvevő nyelv egyidejűleg formálja át a szubsztrátumnyelv toponimáját a saját hangtani és nyelvtani rendszerének képeire (*Kliška* ~ *Gluškovó*, *Tirgak* ~ *Turdakovo* stb.).

2. Morfológiai adaptáció

A grammatikai nemeket ismerő orosz nyelv településnevei elsősorban elliptikus szerkezetűek. Eredetileg ezek a nevek *село Сафоново* (> *Сафоново*), *деревня Лобановская* (> *Лобановская*) felépítésűek voltak. Az elliptikus nevek a földrajzi köznévkiesése után is megőrizték az eredeti grammatikai nemüket. Ez a helynévalkotási mód elsősorban az analógia révén terjedt el, s később az *-ovo/-jevo* stb. szabályos (nem elliptikus) helynévképzővé vált. A grammatikai végződések elsősorban a helynévfajták elkülönítésénél játszanak komoly szerepet. A grammatikai nemeket nem ismerő finnugor nyelvek településnevei átkerülve az oroszba először nyelvtani nemet kapnak, beilleszkednek az orosz nyelv toponimikai rendszerébe. A folyónevek általában nőnemű képzőt kapnak, a *peka* 'folyó' és *voda* 'víz' hatására: *Čelbaj* > *Čelbajka*, *Kameškir* > *Kameškirka*, *Tešnar* > *Tešnarka*. Hímneműek viszont a *ручей* 'patak' által indukált hidronimák: zrj. *Kamšor* > *Gamšor*, *Keňašor* > *Keňušor*. A változások fő oka a rendszerkényszer, a meglévő modellek hatása. Kicsit bonyolultabb a helyzet a településnevekkel, hiszen itt mindhárom nyelvtani nem szóba jöhet: semlegesnemű lehet a *село*, nőnemű a *деревня*, hímnemű a *поселок* miatt (AFANASZJEV 1980, 262; DANYILINA 1974, 116; SZEREBRENNYIKOV 1959, 39; SZUBAJEVA 1961, 217; TURKIN 1988, 287).

A determináns nélkül álló, főnevesült melléknevek nem utalnak egyértelműen az objektum jellegére. A *Белый* lehet patak, vízmosás, hegyfok; a *Белая* folyó, hegy, falu; a *Белое* tó, mocsár, falu, mező egyaránt. BONDALETOVnak a Szimbirszki területen végzett vizsgálatai alapján a *Лесной, Широкий, Белая* stb. melléknévi alakok a településnevek 10%-ában fordulnak elő, míg a hidronimák között ez az arány mindössze 0,3%. NYIKONOV véleménye szerint ez a forma ma is produktív. Adatai szerint a Rjazanyi területen 1964-ben átkeresztelt 125 településből 45-nek az új neve melléknévi alakú volt (BONDALETOV 1974, 72; МАТВЕЈЕВ 1965, 5; NYIKONOV 1965, 67).

Inzsevatov szótára (Топонимический словарь Мордовской АССР. Саранск, 1987 = TopSI) a Mordvin Köztársaság 378 településének tünteti fel a nem hivatalos nevét (neveit) is. Ebből 57-nek két, 6-nak pedig három neve van, így összesen 447 nem hivatalos név kap helyet a szótárban. Az orosz nyelvtani nemek végződéseit ezek közül 157 nem orosz eredetű településnév tartalmazza. (A többes számú alakokat külön tárgyalom.) Ezek közül 115 semlegesnemű név (73,25%), 39 nőnemű (24,84%) és mindössze 3 hímnemű (1,91%).

A semlegesnemű képzők közül az *-ovo/-jevo* a termékenyebb (80%), az *-ino* a kevésbé produktív (20%). A nőnemű suffixumok közül az *-ovka/-jevka* a leggyakoribb (82%).

Néhány példa a Mordvin Köztársaság településneveinek morfológiai adaptációjára: *Adaž > Adaševo, Akšu > Akšov, Alkaj > Alkajevo, Anaju > Anajevo, Armej velé > Armejevka, A'er' > A'tu'erevo, Boldu > Boldovo, Boraž velé > Baraševo, Kargaša > Kargašino, Kel'ge > Kel'ginino, Kliška > Gluškovno, Kočkur velé > Kočkurovo, Kolapa > Kolopino, Kolamaz > Kolomasovo, Kuzim > Guzinci, Norad velé > Narovatovo, Paronza > Parakino, Pičeňa > Pičevka, Poju velé > Pajevo, Polača > Poločino, Pšeň > Pšeňevo, Puloks > Pluksovo, Sazan > Sazonovka, Šendru > Šindrovo, Sokav > Sakajevo, Sudož velé > Sudoševo, T'ergan > Derganovka, T'irgak > Turdakovo, Tolku > Tolkovka, Tustat velé > Tustatovo, Večkeňa > Večkenino, Žarav > Žuravkino, Žuku > Žukovka.*

Érdemes megvizsgálni az alapszó jellegét is. Az Inzsevatov-szótárban szereplő, 157 nem orosz eredetű, de az orosz nyelvtani nemek végződését hordozó nem hivatalos névből 129 a személynévi eredetű településnevek körébe tartozik (82,17%). Ennek oka elsősorban abban rejlik, hogy a legrégebb, még az orosz betelepülés előtti mordvin nevek javarészt antroponimikus eredetűek, míg a későbbi — már az együttlét korában keletkezett — nevek a személynévi és a köznévi kategóriába egyaránt besorolhatók. Ebből adódik, hogy az ide tartozó településnevek etimológiai rangsorában is a mordvin vezet nagy fölényrel (a személynévi eredetűek 77,5%-a sorolható ide).

A mordvin víznevekre (illetőleg az ezekből keletkezett településnevekre) igen jellemző *lej/láj* 'folyó' elem is a morfológiai adaptáció áldozatául eshet, ilyenkor a *peka, voda* determinánsokhoz igazodás miatt *-lejka/-lájka* alakok

jönnek létre: *Ihélejka, Javlejka, Kamišlejka, Kanaklejka, Kargalejka, Kulišlejka, Léplějka, Makalejka, Novoklejka, Pičėnejka, Samozlejka, Šėmilejka, Šėngilejka, Tumulějka, Turlejka, Ušlejka, Užalejka*. (Ez a típus a köztársaság összes *lej/lāj* elemű nevének több mint egynegyedét teszi ki.)

A morfológiai adaptáció sajátos esete a pluralizáció. Itt nem a grammatikai nemekhez való igazodás az adaptáció alapja, a többes szám önmagában helynévképzőként funkcionál. NYIKONOV szerint a többes szám nem reális, csak „toponimikai többest” fejez ki, például a *Mosti* falunév nem több hídra utal, hanem egyszerűen csak „falu a hídnál, a híd mellett” jelentése van (NYIKONOV 1962, 24). A Mordvin Köztársaságban ilyen jellegű név, például *Kergudi* < *ker* ’távolli, félreeső település’ + *kudo/kud* ’ház’; *Mari* < *mar* ’domb, halom, kurgán’; *Šuvari* < *čúvar/šúvar* ’homok’; *Télimerki* < *télim* ’téli szálláshely’ + *erke/árkă, jărkă* ’tó’ (CIGANKIN 1981, 18; 1983, 173). A pluralizáció jelentkezhethet a mordvin eredetű összetett szavakban (*Kańguši, Pičėnguši, Řepakuši, Šajguši, Šir’inguši* < *kužo/kužă* ’erdei tisztás’; *Pičėuri* < *ur* ’domb’), az antroponimikus eredetű nevekben (*Kiržemani, Manadiši, Melšani, Permiši, Piksasi, Pošati, Sir’ėsi*), a közszói eredetű nevekben (*Kurtaški* < *Křtaž*; *Guzinci* < *Kuzim*) és a *lej/lāj* torzulásánál (*Šali, Kišali, Šijali*) egyaránt. Ugyanígy megtalálható ez a típus az orosz eredetű nevekben is: *Dubjonki, Kosogori, Ržavci, Vjazniki* stb.

3. Grammatikai adaptáció

A jelenség kiindulópontja itt is ugyanaz, mint a morfológiai adaptációban. A legnagyobb különbség az, hogy e kategóriában nem az analógia, a rendszerkénszer a fő mozgatóerő, ez a jelenség nem hordoz magában funkciót. Voltaképpen ez a morfológiai adaptációt követő (vagy helyettesítő) másodlagos kategória. Egyrészt a mordvin településnév is kaphat többféle orosz képzőt, másrészt a már eloroszosított név is tovább változhat, így ugyanazon többől több alak is létrejöhet, több változat is élhet egymás mellett. Ezek a nevek — az orosz rendszer kategóriáiból kiindulva — csak a nemükben különböznek egymástól: *Ačadovo ~ Ačadovka, Matvejevo ~ Matvejevka*. A mordvin településnévi rendszerbe visszakerülve — nyelvtani nem híján — ezt a megkülönböztető jegyet elvesztik, de sokszor a suffixumok eltérése is elég a településnevek elkülönítésére (BARAS-KOV 1974, 24; DOLGACSOV–NYESZINA 1986, 64).

A mai Mordvin Köztársaságban számos olyan településnév van, amelyeknél a nem hivatalos és hivatalos név csak suffixumában különbözik: *Čolpanovo* (hivatalos név) ~ *Čolpanova* (nem hivatalos név), *Četovo* ~ *Četova, Kulikovo* ~ *Kulikova, Kuřilovo* ~ *Kuřilova, Protasovo* ~ *Protasova, Purkajevo* ~ *Purkajeva, Torbejevo* ~ *Torbejeva, Turdakovo* ~ *Turdakova, Drakino* ~ *Drakina, Kulmino* ~ *Kulmina, Sašino* ~ *Sašina, Šimkino* ~ *Šimkina; Anikejevka* ~ *Anikejeva, Topazovka* ~ *Topazova* stb.

Az *-o* ~ *-a* elemek váltakozásának fő oka a két földrajzi köznév (*село* és *деревня*) küzdelme lehet, de számolni kell itt a moksa-mordvin szóvégi magán-

hangzójának speciális helyzetével is. A moksa szóvégi *-ə* a cirillbetűs átírásban *-a*-ként jelentkezik, ezért sokszor — helyi gyűjtés és latinbetűs feljegyzések híján — nem lehet eldönteni, tényleges adaptációval, vagy csak fonetikai-átírási hiányossággal állunk-e szemben.

4. Szemantikai adaptáció

E csoporton belül két kategóriát különíthetünk el: a népetimológiával és a tükörfordítással keletkezett neveket.

Népetimológia:

A legritkábban előforduló csoport. Az orosz lakosság a számára érthetetlen nevet megpróbálta „értelmezni”, azaz a saját nyelvében meglévő szavakhoz közelíteni, a közszoói párhuzamok mintájára átformálni: *Hudolějka* (or. *xydo* ’rossz’) < md. *kudo/kud* ’ház’; *Višlėj* (or. *vuue* ’magasabb’) < md. *vašo/vaša* ’csikó’; *Vodolėj* (or. *voda* ’víz’) < md. *ved’* ’víz’ (CIGANKIN 1981, 18; 1983, 173; ZAICZ 1989, 344).

Tükörfordítás:

1. Személynévi eredetű településnevek fordítása

Az ide sorolható személynévi elemű településnevek minden esetben jelzős szintagmában fordulnak elő. A mordvin jelzőt az átvevő orosz nyelvű lakosság minden nehézség nélkül lefordította, a személynevet hangtanilag és morfológiailag adaptálta, az esetleges mordvin földrajzi determinánst pedig elliptikus szerkezetű névre cserélte: *Mokšeń Bajmak* > *Mordovskoje Bajmakovo*, *Mokšeń Kolamaz* > *Mordovskoje Kolomasovo*, *Mokšeń Maskanä* > *Mordovskoje Maskino*, *Od Avkiman* > *Novoje Avkimanovo*, *Od Bajdėku* > *Novoje Bad’ikovo*, *Od Draka velė* > *Novoje Drakino*, *Od Sazan* > *Novaja Sazonovka*, *Od Šendru* > *Novoje Šindrovo*, *Od Tolku* > *Novaja Tolkovka*, *Pokš Ermeženka* > *Bołšije Remeženki*, *Sirė Mokšeń Pašat* > *Bołšije Mordovskije Pošati*, *Sirė Somaj* > *Staraja Samajevka*, *Tašto Čamza* > *Staroje Čamžino*, *Vii’ Sazan* > *Lesnaja Sazonovka*, *Viška Ermeženka* > *Malije Remeženki*, *Viška Ićalo* > *Malije Ićalki*, *Viška Maříz velė* > *Maloje Mařeševo*.

2. Köznévi eredetű településnevek fordítása

Némileg bonyolultabb a helyzet a köznévi eredetű településneveknél. Itt két alcsoportról beszélhetünk, a teljes és részleges tükörfordításokról.

Teljes tükörfordítás: Az egyelemű, jelző nélküli nevek az oroszban vagy megmaradtak jelző nélkül (*Lėplāj* > *Olhovij*, *Pičevelė* > *Barki*, *Šuvarnā* > *Pesčanka*), vagy valamilyen megkülönböztető jelzőt kaptak (*Kužo* > *Novaja Polāna*, *Pičevelė* > *Nížnije Borki*). A mordvin *Od velė* ’új falu’ névtípusnak orosz megfelelője lehet a *Višelki* és a *Novaja Dėrevnā* egyaránt. A mordvin jelzős szerkezet általában az oroszban is megmarad: *Mokšeń Kužeńa* > *Mordovskaja Polāna*, *Od Kužeńa* > *Novaja Polāna*.

Részleges tükörfordítás: A második elem (a névalapelem) megmarad (esetleg adaptálódik az ismert módokon), s csak a jelzőt ültetik át oroszra: *Mokšeń*

Pimbur > *Mordovskij Pimbur*, *Mokšeň Poju* > *Mordovskaja Pajevka*, *Od Ľepiju* > *Novoje Ľepjevo*, *Od Pičemorga* > *Novaja Pičemorga*, *Od Pičėnguž* > *Novaja Pičėnguši*, *Paksä Tavla* > *Napolnaja Tavla*, *Sirė Pšeň* > *Staroje Pšeņevo*.

A mordvin településnevek alcsoportjai eltérő mértékben váltak az adaptáció áldozataivá. Az önmagában álló földrajzi köznévi, az elliptikus szerkesztéssel létrejött településnévi, valamint a *lej/láj* 'folyó', és a *kužo/kužə* 'erdei tisztás' determinánst tartalmazó összetételek között egyértelmű a hivatalos nevek túlsúlya, azaz az eredeti mordvin nevek az orosz átvétel, adaptáció után továbbra is tagjai a mordvin–orosz helynévi rendszernek. Ezzel ellentétben a *bije*, *bijo*, *bujo* és a *velė/velə* utótagú nevek teljesen visszaszorultak a nem hivatalos (mordvin beszélt nyelvi) szférába, helyüket a hivatalos nevek rendszerében az elliptikus orosz nevek vették át. Ez a változás tehát csak a személynévi előtag + *bije*, *bijo*, *bujo*, illetve *velė/velə* birtokos jelzős szerkezetű neveket érintette, míg a környezet, a település jellegére stb. utaló előtag + földrajzi determináns elemű minőségjelzős szerkezetek adaptálódva, átalakulva ugyan, de bekerültek a hivatalos nevek rendszerébe. Külön figyelmet érdemel, hogy a mordvintól eredetileg idegen elliptikus szerkesztésmód alig adatható a nem hivatalos nevek körében.

Mindezeket az adatokat táblázatba foglalva a következő képet kapjuk (a második oszlopban azok a településnevek vannak feltüntetve, amelyek csak a nem hivatalos nevek között fordulnak elő; azok a toponimák, amelyeknek csak hivatalos neve, illetve hivatalos és nem hivatalos neve is van, kizárólag az első oszlopban szerepelnek):²

	hivatalos nevek	nem hivatalos nevek
önmagában álló földrajzi köznévi	39	6
<i>lej/láj</i>	65	6
<i>kužo/kužə</i>	13	1
elliptikus nevek	20	1
<i>velė/velə</i>	3	89
<i>bije</i> , <i>bijo</i> , <i>bujo</i>	–	13

MATICSÁK SÁNDOR

² A nem hivatalos nevekre vonatkozó adatok Inzsevatov toponimikai szótárán alapulnak. Ez a kategória eléggé nehezen körülhatárolható, hiszen a lejegyzett és a ténylegesen létező — beszélt nyelvi — adatok száma között jelentős eltérések is lehetnek. Hogy egy statisztikai táblázatban mégis felhasználtam ezeket az adatokat, annak az oka, hogy a mordvin településnevek között a viszonylagosság ellenére is igen jól elkülönül két csoport.

IRODALOM

- AFANASZJEV 1980: А. П. АФАНАСЬЕВ, Русские топонимы и антропонимы в северо-западной части Коми АССР. Перспективы развития славянской ономастики. Москва. 259–266.
- BARASKOV 1974: В. Ф. БАРАШКОВ, Топонимия Ульяновской области. Ульяновск.
- BONDALETOV 1974: В. Д. БОНДАЛЕТОВ, Семиотическое изучение топонимии (названия населенных мест Пензенской области). *ВопрГеогр.* 94: 70–78.
- SIGANKIN 1981: Д. В. ЦЫГАНКИН, Русско-мордовские межъязыковые контакты (на лексическом уровне). Труды Мордовского Научно-Исследовательского Института Языка, Литературы, Истории и Экономики. Саранск. 61: 3–18.
- 1983: Топонимическая система мордовских языков. Лексикология современных мордовских языков. Саранск. 161–173.
- DANYILINA 1974: Е. Ф. ДАНИЛИНА, Из наблюдений над гидронимией Пензенской области. *ВопрГеогр.* 94: 112–116.
- DOLGACSOV–NYESZINA 1986: И. Г. ДОЛГАЧЕВ–Г. Н. НЕСИНА, Словообразовательные варианты топонимов Волгоградской области. Ономастика Поволжья 1986: 63–67.
- MATICSÁK 1995: MATICSÁK SÁNDOR, A Mordvin Köztársaság településneveinek rendszere. Debrecen, 1995.
- MATVEJEV 1965: А. К. МАТВЕЕВ, Есть ли древнепермская топонимика в Заволочье? *СФУ.* 1: 207–211.
- MEZŐ 1982: MEZŐ ANDRÁS, A magyar hivatalos helységnévadás. Budapest.
- NYIKONOV 1965: В. А. НИКОНОВ, Введение в топонимику. Москва.
- SZEREBRENNYIKOV 1959: Б. А. СЕРЕБРЕННИКОВ, О методах изучения топонимических названий. *ВЯ.* 1959/6: 36–50.
- SZUBAJEVA 1961: Д. Х. СУБАЕВА, Русская топонимика Волго-Камья (Татарская АССР). Материалы и исследования по диалектологии Волго-Камья. Казань. 186–218.
- TopSI = И. К. ИНЖЕВАТОВ, Топонимический словарь Мордовской АССР. Саранск, 1987. Второе издание.
- TURKIN 1988: А. И. ТУРКИН, Адаптация коми топонимов русским языком. *СФУ.* 24: 283–291.
- ZAICZ 1989: ZAICZ GÁBOR, A mordvin helynévtípusok. Névtudomány és művelődéstörténet. Zalaegerszeg. 342–345.